

Lokal støtte og lokale partnerskaber fordi vi skaber i fællesskab: Skole, liv, leg og læring i et åbent og samarbejdende lokalsamfund

Støtteforeningen for Samsø Frie Skole – Skolen for Børneygtighed
Stadionsvej 4, 8305 Samsø Tlf.: 5367 6773 / 28112010

CVR: 40823441

E-mail: stoetteforeningensfs@gmail.com

Dette er et overblik over Støtteforeningen for Samsø Frie Skoles opgave med at skaffe lokale sponsorater og søge fondsmidler til første ibrugtagning af Bisgård, sommeren 2020.

FASE 1 – Skolen og lokalsamfundet bruger og skaber faciliteter på Bisgård

Formål og idé

Vores mål er at flytte en lille friskole ud i naturen. Den skal ligge på et smukt og historisk sted. Støtteforeningen udvikler i samarbejde med skolen, lokale initiativtagere, foreninger og lokale erhverv et udeområde i fase 1 og bygningerne i fase 2. Stedet skal drives af et fælles engagement i natur, dyrkning, udeliv, læring, historie og bæredygtighed. FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling er grundpillen i hele projektet. Og stedet skal være åbent for alle.

Støtteforeningen har i samarbejde med skolen og lokale ildsjæle sikret sig ret til at bruge dette 30.000 m² område, som skole og som fælles lærende platform for både vores lokalsamfund og alle andre der kommer forbi Samsø de næste 29 år.

Bisgård

Vi starter med at flytte begyndende ude-undervisning og lokalsamfundsaktiviteter hen til Bisgård. Dernæst flytter vi Samsø Frie Skole – Skolen for Børneygtighed fra by, landsby, byzone til land, skov, landzone: til et lille stykke gammel skov, til et sted, hvor der engang lå en Bispegård, en kongeborg – det sted hedder stadig Bisgård (se kort nederst).

Vores idé med udeområdet og faciliteterne på Bisgård er at skabe en naturlig ramme for leg, læring, samvær og samarbejde på øen. Det vi laver på Bisgård er lokalt og i børnehøjde. Vi er overbevist om, at udviklingen af projektet på Bisgård vil styrke lokalsamfundet, bidrage positivt til børne- og kulturlivet, til lokalbefolkningens udvikling og forståelse af nye produktionsformer, afgrøder, teknikker og selvforsyning, at vi gør bæredygtighed konkret og at tiltaget vil fremme tilflytningen til øen af nye børnefamilier.

Ambitionen

Ambitionen er at lave helt ny sammenhængskraft på øen med udgangspunkt i et sted og aktiviteterne her. Bisgård ligger ved byerne Sælvig og Østerby, midt på øen, og er rammen for at Samsø Frie Skole udvikler sig til Skolen for børnedygtighed (= børn + bæredygtighed). Ambitionen tager udgangspunkt i børn (også de yngre og ældre og dem fra øens anden skole) og den handler om at genopdage ressourcerne omkring os, lære af det der var engang, det der er i dag og det der skal komme. Den ambition vedkommer alle.

Målgruppe

Udeområdet på Bisgård er for alle. På Samsø Frie Skole undervises børn fra 0. til og med 9. klasse. I alt 84 børn samt 15 voksne. De er projektets primære målgruppe.

En sekundær målgruppe består af lokale brugere og medudviklere. På "bruger-siden": Samsøs dagpleje, børnehavebørn, folkeskolens elever og øens unge, forældre, pensionister og de allerældste, der alle skal kunne nyde og bruge faciliteterne på Bisgård. På "medudvikler-siden" involveres andre foreninger og forskellige typer erhverv fra ø-samfundet på Samsø.

En tertiær målgruppe er nationale og internationale gæster og "venner"; af bæredygtighed, FNs Verdensmål i praksis og børnedygtighed. Samsø Frie Skole og Støtteforeningen vil være stolte af at kunne blive et samlingspunkt for lejrskoler og overnattende naturinteresserede, bevidste gæster og besøgende, der formodes at bidrage til projektet med gejst, ideer og kontakter samt med omtale, samarbejder og finansieringsmuligheder.

Frivillige

Vi ønsker at samarbejde med landmænd, forskere, eksperter, frivillige, bedsteforældre og pionérer om at etablere og dyrke en permaskovhave, høste særlige afgrøder og vilde planter, krudt og ukrudt, fermentere grøntsager, få folke-/husråd og glemte praksis frem – og at få både lokale, nationale og internationale frivillige på banen.

Måske opstår der fælleshaver, men da vi allerede har meget dyrkning og da mange beboere på Samsø typisk har dyrkningsplads hjemme, så vi ser mere permaskovhaven og dyrkningen på Bisgård som en 'vugge' hvor nyt spirer og gror, og kan tages ud på øen og rundt herfra. *Design af skovpermahave sker i samarbejde med permakultur Birgit Rothmann, der bor på Samsø.*

Udforskning, dyrkning og erhverv

Vi ønsker at bygge et lille laboratorie eller videnskabsvogn, som binder hele projektet sammen. Et gennemført grønt og off grid, bæredygtigt og mobilt eksperimentarium eller fysisklokale, hvor vi alle udforsker naturen og bliver klogere på dens processer og på vedvarende energi. Vi vil gøre det i samarbejde med *Frederiksen.eu* (der leverer skolefysik/kemi/biologi-apparater til danske skoler), fonde og med en lokal virksomhed som *Exam Vision*. Vi drømmer om at vi skaber og udvikler gode bakterier, fx sammen med den danske stolthed og multinationale virksomhed *Chr. Hansen* (der laver gode bakterier og strategisk har været ude og invitere især børnene med på et nyt bakterieeventyr) i lokalt samarbejde med os og fx *Samsø Grønt, Brd. Kjeldahl* og *Yduns Have*.

Sol, vand, vind og bæredygtige byggematerialer

Vi vil naturligvis bruge sol, vand, vind og bæredygtige byggematerialer fra start. Når uderummet er etableret vil vi renovere eksisterende bygninger og lave plads og pop up-

faciliteter ude, der kan tiltrække øens beboere uden for normal skoletid, tiltrække gæster og som er mobile, så løsningerne kan turnere rundt og spredes i samfundet herovre. Vi vil bygge med bæredygtige materialer og i ny byggestil (og med et mix af eksperter, lokale ekspertiser, frivillige mv). *Udvikling af dette kan ske i samarbejde med Samsø Energiakademi, SMILE-projektet, Brdr. Stjerne og Samsø Elektro samt NRGIs Værdipulje.*

Kultur, historie og fællesskab

Vi vil lave samarbejder mellem lærer, elever og forældre på skolen, lokal børnekultur, kunstnere, kulturinitiativer og kunstforeninger om bæredygtig kunst, genanvendelse, udstillinger i naturen. Vi vil lave projekter sammen til gavn for de mindste og de ældste på øen. Vi ønsker at formidle læring i kreativ og æstetisk form og holde arrangementer på stedet. Lade stedet huse nytænkende eksperimenter. Låne det ud efter aftale med skolen. Sammen med *Moegaard/Samsø Museum* vil vi fortælle Bisgaard's og Samsø's historie. Åben historiefortælling planlægges hen over året. Ala de byvandring, der allerede er og foregår rundt på øen. *Dette vil skolen og støtteforeningen lave i samarbejde med blandt andre Børnekulturfestivalen, Samsø Råvarefestival og Søholm Opera, der alle har fokus på børn. Og det er kun en start.*

Foretagsomhed

Og vi ønsker at udvikle og muliggøre ny beskæftigelse, nye startups og spinn offs på hvad skolen og lokalmiljøet omkring Bisgård får sat i gang og sat iværk. En idé fra skolens 8-9 klasse, da vi i november 2019 lavede en overskudsgrøntsagsdag i samarbejde med *Brdr. Kjeldahl/Morten Alexandersen* var, at etablere "Samsø Grimt" og sælge eller på skolen intensivt bruge overskudsgrønsager fra markerne. Vi skal se på sundhed på nye måder, arbejde med kultur, bosætning, infrastruktur og turisme med udgangspunkt i Bisgård og Skolen for børnedugtighed. *Dette spor forfølger vi i samarbejde med Samsø Kommune og alle andre der vil med, fx MoltkeDesign, Lokal365, Familiegris, Meinung, WPN mfl.*

Målsætninger i Fase 1 - Udeområdet:

- **Design af fælles uderum for både skolebrug og lokalsamfund:** Et samlet uderum hvor børnene oplever naturen med egen krop og med særlig fokus på motorik, sundhed og vedvarende energi. Et uderum som er med til at sikre, at den lokale historie omkring Bisgård og Samsø ikke bliver glemt. Vi ønsker at oplyse området med solcelle-belysning og integrere fysisk læring om energi i en natursti, der skal skabe opdagelse, nydelse, leg og læring for mennesker i alle aldre, både øboere og gæster. Stedet skal stråle af liv og lokal aktivitet på tværs af foreninger, frivillige, institutioner og erhverv.
- **Etablering af en bæredygtig shelterplads,** som en hel naturlig del af den nye hverdag med meget udeliv, udelæring og udesamvær. Vi ønsker nærvær, ro og fuglesang. Et sted hvor skolemaden kan tilberedes og indtages, et sted hvor man underviser i madkundskab, laver egnsretter og retter fra før i tiden, fra tæt på fremtiden og fra andre lande. Et sted med plads til at afholde skolelejr for både Samsø Frie Skole og andre danske skoler. Et sted som alle: Dagplejere, Børnehaver, Samsø Kommunale Skole og øens gæster og turister kan benytte, når man afholder fødselsdage,

familieture, foreningsarrangementer osv. Shelterpladsen får brug for god bæredygtig belysning til vintermånederne og til aftenerne. Så den kan bruges hele året.

- **Etablering af natursti med lege og oplevelser:** En natursti, der udvikles og bygges af bæredygtige materialer, lokalt og med solcellelamper, vindenergi og vand til anskuelse og læring, designet til netop vores skov-enklave med fokus på Samsø og Bisgåards historie fra vikingetiden til vedvarende Energi-Ø. Et sted hvor både motorik, læring, eventyrlyst og videnskab integreres og stimuleres. En natursti i jordhøjde, hvor der ikke er fredet og oppe i træerne for dem, der kan. Med arbejdsstationer, hvor man kan lege med vedvarende energi: sol, vand, vind. Og med pauser og tilbud til den vandrende. Vi bruger princippet: Kun ved egen kraft. Kropsvægt, volumen, fysikkens love
- **Etablering af permaskovhave:** Vi vil lave et sted hvor både skolens børn, andres børn, forældre, pensionister og turister kan dyrke glæden ved at være i naturen, opleve sanselighed og samtidig få viden om eksempelvis kredsløbssystemer, der producerer mere energi end de forbruger. Om vand, levende jord, klima, bakterier, energi og planter. I permaskovhaven vil der fx være Insekthoteller, høns, bihave, solvarme (hjemmelavet), kompost, planteskole og et bæredygtigt spildevandsanlæg.
- **Det grønne, mobile eksperimentarium:** Mobilitet er altafgørende for den grønne 'videnskabsvogn' med udforskningsmateriel og -faciliteter, som vil binde hele projektet sammen. Vi ønsker med en tilpasset udgave af et koncept, der er udfoldet i fx Poshtel PopUp <https://www.poshtel.io/design/poshtel-purpose/> (og som vi har omdøbt fra *luxury suites* til en '*økoklods*') at tilbyde elever og andre et kvalificeret sted hvor man kan udforske naturen med lup, lave eksperimenter, dele optegnelser og forsøg. I første omgang er vognen placeret på eller tæt på Bisgaard og senere flyttes den til stranden, en eng, en dyrket mark: Til steder, som er off-grid men hvor vi tager fysik- og kemilokalet med. Og finansiere en vogn, hvis solceller på taget giver børnene mulighed for både at se og mærke virkningen af solenergi. En vogn, hvor vi behandler opsamlet regnvand – en vogn, der illustrerer ressourcekredsløb for energi og vand.

Projektet vil på kort sigt betyde en tryk, overskuelig hverdag for en børnegruppe (elever), som befinder sig i en ekstraordinær situation grundet covid-19. Samsø Frie Skole er en skole, som er under udvikling og en skole, som på nuværende tidspunkt ikke har mulighed for at skabe nok udeplads på egen matrikel.

Vi var og er som Støtteforening i fuld gang med at støtte skolen i at udvikle sig til Skolen for Børnedygtighed (Børn+Bæredygtighed), så den inden for 2-3 år, kan flyttes udenfor og udfolde sig i et permakulturelt og bæredygtigt miljø – men i marts 2020 blev verden forandret og skolen skulle sikre udeundervisning og håndvask ad libitum meget hurtigt og akut. Derfor har vi ekstra meget brug for at igangsætte vores planer for området her og nu.

Støtteforeningen for Samsø Frie Skole – Skolen for Børnedygtighed, er netop etableret i november 2019 og har derfor endnu intet årsregnskab endnu.

Men projektet kan følges på Facebook:

<https://www.facebook.com/St%C3%B8tteforeningen-for-Sams%C3%B8-Frie-Skole-Skolen-for-B%C3%B8rnedygtighed-110048060698921/>

Og på Instagram: <https://www.instagram.com/stoetsfs/>

Læs mere om visionen for skolen og 'børnedygtighed (= børn + bæredygtighed) her:

<http://samsoefrieskole.dk/skolen-for-boerneydygtighed/>

Kristina Thiemke og Rikke Ulk

på vegne af

Støtteforeningen for Samsø Frie Skole – Skolen for børnedygtighed

Bisgård på Google Maps – ladebygningen øverst, den eksisterende bygning nederst med rødt tag. Til højre et garageskur og til venstre to beboelser, der ikke indgår i selve Bisgård. Grunden og bygningerne står klar til at indtages af os – iflg kontrakt de næste 29 år.